

MASINAHIKÂTÊW KINWÂPAHCIKAN:

pêyakohêwahon kitihâtowin wâskahikan âpacihcikan

Native Women's
Association of Canada

L'Association des femmes
autochtones du Canada

SAKOC

ITOHTAHIKÊWINA

NISTAM WIHTAMÂKÊWIN.....	3
MÂTINAMÂKÊHK AWIHOWÊWIN TÂPWIHTAMOWIN.....	4
KÎSIKÂWA ISI WIHTAMÂKÊWIN KA-PÎKONAMIHK AWIHOWÊWIN.....	4
ÂPACIHCİKANA OSCI KA-PÎKONAMIHK AWIHOWÊWIN.....	5
KWÊCIHKÊYIMOWINA KA-KWÊCIHKÊYIMOYAN IKOSPÎHK KÂ-WAWÊYAN KA-NAKATAMAN KÎKIHK.....	6
MASINAHİKÂTÊW.....	8

NISTAM WIHTAMĀKĒWIN

anima Native Womens Association of Canada (NWAC) asotamwak ka-sihtoskawâcik iskwêwak, oskinîkiskiwa, ayahkwêwak, nîso ayahkwêwak, êkwa nâpêw iskwêw pîtos (WG2STGD+) ayisiyiniwak, ka-mîkicik âpacihcikana ka-osihâtâhk êta kanawêyimikawiyik kiya êkwa kitiwâsimisak. mîna ôma âpacihcikan, NWAC osihâtâwak niyânan kotakwa wâskahikan âpacihcikana ka-wîcihikocik kâ-wîkicik ayisiyiniwak êkwa kâ-tipêyihâtâhkik wâskahikan ayisiyiniwak ka-kiskêyihâtâhkik wîkiwin tipahikêwina. iyiniw WG2STGD+ ayisiyiniwak nakoc ayiwâk ka-môsihâtâwak kitimahtâsowin pihci kotakwa moyiyiniw iskwêwak. Iyiniw WG2STGD+ ayisiyiniwak piko ka-mawêyihâtâhkik kanawêyimikawisowin wiyâwâw êkwa ka-kanawêyimâcik. NWAC kiskêyihâtâmwak anima sohkatîsiwin êkwa sohkitêhêwin ka-nakatamihk kitimahtâsowin êkwa wîkimâkan. mâka mistêyihâtâkwan ka-wawêyan kwayask ka-nakataman kâ-ispayihkoyan.

ôma âpacihcikan ka-mîkon nêwo masinahikâtêwa kâ-kî-apacihcikâtêwa ikospîhk nakatamihki kitimâhtâsowin êkwa/ahpô wîkimâkan.

1

kîsikâwa ka-mîkihk
osci ka-pîkonamihk
awihowêwin

4

kîkway
ka-pêtahk

wâskahikana
âpacihcikana

2

kîkway
ka-pêtamawacik
kâ-kanawêyimacik

5

3

âpacihcikâtêki
ikospîhk wawêwin
ka-sipwihtêhk

6

kîkway
ka-itôtaman kîsi
sipwihtêyani

MĀTINAMĀKĒHK AWIHOWĒWIN

ikospîhk ka-wawêwihk ka-sipwihtêhk, kâ-wîkicik ayisiyiniwak kâ-môsihtâcik kitimahtâsowin ka-kî-miyâcik kâ-tipêyihthahkik wâskahikana ayisiyiniwak isi kâ-wî-sipwihtêcik. nicâyihk osci kâ-wîkicik ayisiyiniwak wâskahikanihk kâ-kî-masinahahkik ka-wîkicik wâskahikanihk masinahikan êkwa/ahpô wîhowiniwâwa êkota ka-wîkihk tâpwihtamowin êkwa wihcikâtêwa ikospîhk wihtamâkêwina osci kâ-kitimahihcik ayisiyiniwak. Tipahaskân/askiy wâskahikan wikamikwa kâ-kî-wîcihêwak kâ-wîkiyit wâskahikanihk ayisiyiniwa isi anima itôtamowin osci ka-pîkonahkik anima awihowêwin ikospîhk ka-môsihtâcik kêko ayitawa pêyakohêwahon ahpô kitimahtâsowin.

KÎSIKĀWA KA-MÎKIHK OSCI KA-PÎKONAMIHK AWIHOWĒWIN

pêyak pîsim WIHTAMĀKĒWIN

- Alberta
- British Columbia
- Manitoba
- New Brunswick
- Newfoundland & Labrador
- Nova Scotia
- Northwest Territories
- Ontario
- Québec
- Saskatchewan
- Yukon Territory

MOY ITÔTAMOWINA

Nunavut:

okimânâhk osci Nunavut moy mîkiwak êsi ka-pîkonamihk awihowêwin osci kâ-kitimahikawicik ayisiyiniwak. anima kâ-ispayik ikospîhk wihtamâkêwin ka-pîkonamihk kâ-masinahikâtêhk êkotawihk tahto wâskahikanihk ka-wîkihk tâpwihtamowin anima têpakohp, nistomitanaw, ahpô nikotwâsikimitanaw pwâmawayask ka-kisipayik anima wâskahikan ka-wîkihk tâpwihtamowin.

Québec:

ka-pîkonamihk awihowêwin mâcipayan nîso pîsim kâ-kîsi wihcikâtêk wihtamâkêwin osci awihowêwin ayiwâk nîsosâp pîsimwa ahpô ayiwâk.

ka-pîkonamihk awihowêwin mâcipayan pêyak pîsim kâ-mîkihk wihtamâkêwin osci awihowêwin moy ayiwâk nîsosâp pîsimwa, ahpô osci moy kihcinâc ispayik.

ÂPACIHCIKANA OSCI KA-PÏKONAMIHK AWIHOWÊWIN KÂ-MÔSIHTÂHK PÊYAKOHÊWAHON KITIMAHTÂSOWIN

TIPAHASKÂN AHPÔ ASKIY	MASINAHIKAN NITAWÊYIHCIKÂTÊWA ÊKWA ÂPACIHCIKANA NITAWÊYIHCIKÂTEWA KA-PÏKONAMIHK AWIHOWÊWIN
 Alberta:	masinahikan ê-masinahikâtêk ka-pïkonamihk awihowêwin wïkiwin
British Columbia:	nakinamihk ka-wïkihk êkohk wïkiwin tâpwihtamowin masinahikâtêw, masinahikan
Manitoba:	Pônipitamihk wïkiwin pihtaw osci nôtinowin, otihtinikêwin, ahpô mikoskâcihiwêwin, masinahikan
New Brunswick:	<i>kïspin kâ-tipêyihthk wâskahikan kwêcihkêyimow osci masinahikan, ayitaw ôhi kâ-kï-mïkinânawi</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mâkwêyimowin wïcihtâsowin itisahikêwin 2. wiyasiwêwikamik wihtamâkêwin 3. masinahikâtek nisto wihtamâkêwin
Newfoundland & Labrador:	<i>kâ-wïkit wâskahikanihk masinahikan ka-pïkonahk-pêyakohêwahon kitimahtâsowin</i>
Nova Scotia:	kâ-wïkicik wâskahikanihk môsihtâcik kâ-wïcâyâmâcik nôtinikêwin
Northwest Territories:	masinahikêwin isi Rental Officer
Ontario:	kâ-wïkicik wâskahikanihk wihtamâkêwin ka-nakinahkik End My Tenancy pihtaw ê-kostahkik otihtinikêwin ahpô kâ-wïcâyâmâcik kitimahtâsowin êkwa kitimahikêwin
Québec:	nanâtohk kitimahtâsowin êkwa kitimahikêwin wïcihtâsowina
Saskatchewan:	nanâtohk kitimahtâsowin êkwa kitimahikêwin wïcihtâsowina
Yukon Territory:	kitimahtâsowin êkwa wâskahikana kâ-wïkihk

KWÊCIHKÊYIMOWINA KA-KWÊCIHKÊYIMOYAN IKOSPÎHK KÂ-WAWÊYAN KA-NAKATAMAN KÎKIHK

kitôsihtân kanawêyih tamowin wawêwin êta ê-masinahaman kîkway ê-wî-itôtaman sipwihtêyani? *kiskisi ka-kanawêyih tamoman anima masinahikan êta kanawêyih tamanohk moy ka-kiskêyih tahk kâ-kitimahisk.*

kiwihtên kiwawêwina ka-nakatat kâ-kitimahisk isi kiwîcîwâkan, pâyakohêwâkan, ahpô kihtê ayay? *kihcinâho awa ayisiyiniw(ak) ê-tâpwihtawacik êkwa moy ka-wihtamwak tântê ê-ayâyan.*

kikahcipitîn êta ka-itohtêyan, pâyakohêwâkanak, wîcîwâkan, ahpô kapêsiwikamik êta aciyaw ka-ayâyan?

kimiyâw kâ-tipêyih tahk êta kâ-wîkiyan isi wihtamâkêwin ka-pîkonaman awihowêwin?

kitôsihtân kitapasêwin wawêwin? kitapasêwin wawêwin ka-masinahaman wawêwina, tipahikana, êkwa tântê ka-itohtêyan ikospîhk sipwihtêyani.

kimêskocipitîn kâsowi itwêwina isi kisôniyahkêwi masinahikana, mahtâwi masinahikan, êkwa wihtamâkêwin, kotakwa, kâ-kiskêyih tahk kâ-kitimahisk?

kimâci pônihkawâw kâ-kitimahisk? *mistêyih tâkwan ka-kiponaman kâ-kitimahisk sêwîpicikan akihçikan, mahtâwi masinahikan, êkwa wihtamâkêwina, moy ka-kahcipitisk sipwihtêyani.*

âsay cî ki "sipwihtê maskimot" wawîstêw? *sipwihtê maskimota astênwa ayônisa, maskihkiya, ahcanisak, nanâtohk kîkwaya, êkwa ê-masinahikâtêki kîkway ka-sipwihtâyan kîspin kâwi kikaskihtân ka-wâyinwêyan.*

kitôsihtân kotak wawêwin, nânitaw osci kâ-kitimahisk takohtêci ikospîhk sipwihtîni?

**nanisihkâc mâci sâkaskinahtâ
kimaskimot mîna kotak maskimot
osci kâ-kanawêyimacik.**

**Masinaha mistêyihkâkwahki kahcipis
kiskêyihkamoiwin** (*nânitaw kîspin
atâwêyani kotak sêwîpicikan*) *mîna ôma
atoskêwin, kiskinwahamâtowikamik,
maskihkêwiyniw, êkwa otwêstamâkêw
otakihcikan.*

**nakata kâ-mistakihtêki kîkwaya moy kâ-kî-tahkonaman, tâskoc ahcânisak,
masinipayicikana, mahtâwi âpacihcikana, kotakwa, isi awiyak ê-tâpwihtawat ahpô
kîcîwâkan(ak).** *kihcinâho kisôniyâw masinahikanis anima moy nîswâhpsoyêk kâ-
kitimahisk, moy ka-kaskihtâw ka-miskâsk. Êkâwiya âpacihtâ anima kâ-nîswahpsoyêk
sôniyâw masinahikanis, mîna ka-ocipitat sôniyâw, ohpimê itisahwat sôniyâw, atâwêyan
misi-sihkêpayis masinahikanis ahpô iskotêwotâpânâsk masinahikanis.*

kîspin kisipwihtân isi sihkêpayis, kihcinâho sâkaskinêt pahkitêwipimiy. *Moy êkosi
kanânakân nânitaw êkwa ka-takohtân êti kâ-itohtêyan. Mâka, mâmitonêyihta ana
kitimahtâsosk kâ-kî-astâw GPS miskâcikan sihkêpayisihk.*

**kîspin kiwîsipwihtân isi misi-otâpânâsk ahpô iskotêwi-otâpânâsk, kinwâpahta misi-
otâpânâsk ahpô iskotêwi-otâpânâsk kinwâpahcikan tânispî wî-sipwêpayicik, êkwa
kahtina pôsi-masinahikana nîkânihk.**

**nakina Bluetooth, Find your Phone, Location Tracker, êkwa kotakwa apps êkwa
âpacihcikana ka-miskâkawiyaw.** *nakina kahkiyaw mahtâwi âpacihcikana, tâskocs
tablets êkwa laptops, êkotawihk kiya ahpô kâ-kanawêyimacik âpacihcikana.*

âsay cí ki "sipwihtê maskimot" wawîstêw? *sipwihtê maskimota astênwa ayônisa,
maskihkiya, ahcanisak, nanâtohk kîkwaya, êkwa ê-masinahikâtêki kîkway ka-
sipwihtâyan kîspin kâwi kikaskihtân ka-wâyinwêyan.*

kîspin kinohtê kâtân "tapasê maskimot" mâmitonêyihta ôhi kîkwaya:

1. **Gnakatamaw awiyak ê-tâpwihtawat, cíki kâ-wîkit kîkikh, kiwîcîwâkan, kiehtê ayay.**
2. **kâtâ kisihkêpayisihk-nihcâyihk wâsikâpayisak âstôsiwinohk, sîpâyihk
tihtapiwinihk.**
3. **kâtâ êta kâ-atoskêyan, ahpô sêsâwêwikamihkok, ahpô âstâsowinohk.**

MASINAHIKĒWINA OSCI KĪKWAYA

masinahikĕwina osci kĭkwaya

MASINAHIKANA

nihtāwīkōwin masinahikanis

pimihāwin masinahikanisa

ahcipiciwin masinahikana

miywāyāwin masinahikanis-mīna-
kā-cīstahikawicik kā-kanawēyimihcik.

nakinikēwin ahpō wiyasiwēwin
sihkītisahikēwin

ēta kā-wikiyan-sēwīpicikan-ahpō
tipahikēwin masinahikanisa.

mistēyihṭākwahki sōniyāwikamik kiskēyihṭamowin ēkwa sōniyaw masinahikana

mistēyihṭākwahki wiyasiwēwin masinahikan-kihci wīkohtowin masinahikan-
paskīwihtowin masinahikana, kanawēyimikawisowin wihtamākēwina.

iyiniw masinahikanis

atoskēwin masihikan akihcikan

pimipayicikēwin masinahikan

wāskahikan tipahikēwin-ahpō
awihowēwin tāpwihtamowina.

sihkēpayis masinahikan ēkwa
kanawēyimikawisowin masinahikan

atimwak

KOTAKWA KĪKWAYA

masinahikêwin

apihkwahikana

sôniyâw

sêwîpicikan êkwa saskatêyipicikan

**kâ-masinahaman kitimahtâsowin–
masinipayicikana , masinahikêwina.**

akohp êkwa pahkowêhon

ayônisa

maskihkiya êkwa kâ-otinaman maskihkiya–(kîspin apacihcikâtêw)

**mihkowin kanawêyicikêwin–kanâtahki pahkwahikana, mihko nakinikana,
kâsôwêhona, kotakwa.**

ayônisa–pokwâyâna, asikanak, sîpâ micâsisak, mitâsak, maskisina, kotakwa.

**mîsîwâkana âpacihcikana–sîpîkinâpitêhona, mîpit sîpîkinâcikan, sîkahon, kâsîhci-âpoy,
miyomâkwan sapîkahikan, kotakwa.**

**atimwak âpacihcikana–atim mîciwin, pokwahtêhona,
êkwa pisiskiw maskihkêwiyiniw.**

sôniyâw tipahikâkan

sêwîpicikanis

nipiy êkwa mîciwinisa

**misawê pimitâpâsowin masinahikan–
(kîspin âpacihcikâtêw)**

**masinapayicikana êkwa
kanawêyihcikana**

**miskîsikohkâna, pihcâyihk
miskîsikohk ascikana**

MASINAHIKÊWINA OSCI KÎKWAY KA-PÎTÂYAN OSCI AWÂSISAK

êkwa kê-kanawêyimacik

MASINAHIKANA

nihtâwikowin masinahikan

iyiniw masinahikan

pimihâwin masinahikanisa

ahcipiciwin masinahikana

**nakinikêwin ahpô wiyasiwêwin
sihkitisahikêwin**

ohpikinâwasowin wihtamâkêwina

**miywâyâwin masinahikan-mîna–
kâ-cistahikawicik kê-kanawêyimihcik.**

êta kê-wîkiyan–tipahikêwina.

maskihkiya êkwa kê-otinaman maskihkiya

KOTAKWA KÎKWAYA

masinahikêwin

maskihkiya êkwa kê-otinaman maskihkiya–(*kîspin apacihcikâtêw*)

awâsisak kanawêyihcikêwin–*ayânisak, sapîkahikana, awâsis mîciwin, nônâcikan,
mîciwin, wîchikan.*

nipiy êkwa mîciwinisa

ayônisa–*pokwâna, asikana, sîpâ mîcâsisak, mitâsak, maskisina, kotakwa.*

mîsîwâkana–*sîpîkinâpitêhon, sîpîkinâpitêhon âpoy, sîkahon, kâsîchîcî âpoy, mêscikâsa
kanâcihcikan, mihkwâkan ayânis, kotakwa.*

akohp êkwa pahkowêhon

kiskinwahamâtowikamik masinahikana

mêtawâka–*osci tahto awâsis*

MASINAHIKÂTÊW KINWÂPAHCIKAN

SAFE
PASSAGE

NATIVE WOMENS ASSOCIATION OF CANADA

nwac.ca